

T-Centralen

Brunkebergstorg 1950. Foto Lennart af Petersens, Stockholms stadsmuseum.

Hela Centralstationen med det stora spårområdet och Vasagatan vilar på gammal sjöbotten. Det var en del av Klara Sjö som på 1600-talet faktiskt gjorde skäl för namnet och verkligen var en sjö. Sjön sträckte sig nästan ända upp till Klara kyrkogård, hela Tegelbacken låg under vatten och inte långt från där

Drottninggatan ligger idag kunde man angöra båtar.

Vid mitten av 1600-talet fick Norrmalm en stadsplan och den medeltida gyttiga bebyggelsen fick ge vika för en stadsdel med modernt rätvinkliga gator och kvarter. Brunkebergsåsen låg i vägen för de raka gatornas framdragning och åsen började brytas ned och blev med tidens mått mätt ett gigantiskt grustag. Gruset forslades med kärror ned för de nyanlagda gatorna, Karduanmakargatan, Herkulesgatan och Vattugatan för att tippas i strandkanten.

De nyvunna markområdena var mycket eftertraktade p g a närheten till den egentliga staden, Gamla stan. Stranden var en utmärkt angoringsplats för de många mindre båtar som kom med förnödenheter från Mälaren. Framför allt etablerade sig här hantverkare som hade en platskrävande eller brandfarlig verksamhet som inte var tillåten inne i staden.

Utfyllnaden fortgick med en otrolig intensitet och stadsdelen växte med rekordfart. På hundra år, eller vid slutet av 1700-talet, hade strandlinjen förskjutits nästan ända ned till Vasagatan. Brunkebergstorg stenlades 1807, vilket markerade slutet på epoken då åsen användes som grustag. Brunkebergsåsen hade då sänkts med närmare 20 meter. Klara Sjö fortsatte dock att fyllas ut och gav plats för både Centralstationen och flera större industrier under senare delen av 1800-talet.

Hantverkstraditionen levde kvar i hela Klara, ända fram till den stora omvandlingen på 1950- och 60-talen. Det revs cirka 350 bostadsfastigheter med gathus och gårdshus från 16-, 17- och 1800-talen som, innan de försvann, främst nyttjades som kontor, hantverkslokaler och tidningsredaktioner. Här fanns ett myller av små och stora butiker. Livet i det gamla Klara har skildrats av flera författare och kan också i bild upplevas i stadsmuseets stora fotosamling.

Här fanns ett myller av små och stora butiker. Livet i det gamla Klara har skildrats av flera författare och kan också i bild upplevas i stadsmuseets stora fotosamling.

Tunnelbanestation T-Centralen invigdes 1957.